

Valvira

Tillstånds- och tillsynsverket
för social- och hälsovården

Anvisning för egenkontroll för partihandlare av alkoholdrycker

Anvisning 12/2011

Egenkontroll av skattefria alkoholdryckeslager förutsatt i livsmedelslagen	1
1 Anvisning för utarbetning av en egenkontrollplan som motsvarar livsmedelslagen	1
1.1. Produkter	1
1.2. Mottagning och transport av drycker	2
1.3. Provtagning	3
1.4. Kylutrymmen	3
1.5. Hygien	3
1.6. Problemsituationer	4
1.7. Uppdatering	4
2. Tillbakadragande och anmälan till myndigheter och konsumenter	4
2.1 Tillbakadragande	5
2.2. Anmälning till myndigheter	5
2.3. Informerande av konsumenter	5
2.4 Exempel på partihandlares anmälan om en felaktig alkoholdryck till Valvira.	6

Bilagor:

Egenkontrollplan för partihandlare

Anmälan om tillbakadragande av alkoholdryck

Dnr 741/99/2011

12.12.2014

Egenkontroll av skattefria alkoholdryckeslager förutsatt i livsmedelslagen

Livsmedelslagen (23/2006) trädde ikraft 1.3.2006 I lagen stadgas om allmänna krav för livsmedel samt för tillsyn över dem. Lagen tillämpas på livsmedel i alla stadier i produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan förutom primärproduktion avsedd för eller hantering av ett privathushålls eget bruk.

Med denna anvisning uppdateras Valvira's anvisning 12/2011 (Dnr 741/99/201.) Uppdateringen gäller tillbakadragande av ekologiskt producerade alkoholdrycker och beaktande av det i egenkontrollplanen.

Livsmedelslagen gäller också för partihandlare av alkoholdrycker. Enligt den senaste ändringen av livsmedelslagen (352/2011) ska alla försäljare av livsmedel utföra verksamheten i en livsmedelslokal som har anmälts till livsmedelstillsynsmyndigheten. Enligt livsmedelslagen ska en livsmedelsföretagare göra en anmälan om livsmedelslokal innan verksamheten inleds. Över skattefria lager av alkoholdrycker (produkter som innehåller över 2,8 vol-% etylalkohol) görs en anmälan om livsmedelslokal till Tillstånds- och tillsynsverket för Social- och hälsovården (Valvira). För lager för beskattade varor görs anmälan till kommunens livsmedelstillsynsmyndighet.

Enligt livsmedelslagen ska en partihandlare ha en skriftlig egenkontrollplan som motsvarar livsmedelslagen. Egenkontrollplanen är inte formbunden men i planen ska iaktas de delområden, som behandlas i denna anvisning. Anvisningen gäller endast skattefria lager.

Plan för tillbakadragande och information till konsumenter och myndigheter är en del av egenkontrollen. Om produkten kan orsaka fara för konsumenters hälsa eller om produkten är olämplig som livsmedel, är det företagets skyldighet att dra tillbaka produkten från marknaden och informera om det till Valvira och konsumenter. Tillbakadragningsplan ska bifogas i egenkontrollplanen.

1 Anvisning för utarbetning av en egenkontrollplan som motsvarar livsmedelslagen

Beskriv företagets verksamhet kort (till exempel företaget importerar viner från Italien och Spanien och är återförsäljare av inhemskt öl. Produkterna säljs till Alko Oy Ab, till serveringsrestauranger i Södra Finland och till partihandlare i hela landet. Utom det ifrågavarande verksamhetsstället har tillståndshavaren ett skattefritt lager i Tavastehus och ytterligare ett beskattningsbart lager i Tammerfors. Därtill exporterar företaget produkter till Ryssland.)

1.1. Produkter

Anteckna produktgrupper som behandlas i verksamhetsstället.

Angående försäljning av drycker som har tillverkats genom jäsnings, försäkra er om att drycken uppfyller de krav som man i Finland har ställt för

Dnr 741/99/2011

12.12.2014

drycker tillverkade genom jäsning. Beställ vid behov en laboratorieundersökning och förvara dess resultat som bilaga i egenkontrollplanen.

Produkter som marknadsförs som ekologiskt producerade är de produkter i vilkas namn nämns eko-/ekologisk (t.ex. ekologisk öl) samt också de produkter i vilkas förpackningspåskrifter hänvisas till ett ekologiskt produktions sätt av någon ingrediens (t.ex. vin tillverkad av ekologiskt producerade druvor). För dessa produkters del skall tillståndshavaren söka sig till Valvira kontrollsystem av ekologisk produktion.

Anteckna om man vid sidan av alkoholdrycker också lagrar andra livsmedel på verksamhetsstället. Angående dessa produkter skall ni kontakta den kommunala livsmedelstillsynen som ansvarar för tillsynen över dem.

Anteckna produkternas förpackningstyper. Med produkter som etiketteras själv menas sådana produkter för vilka man gör hela etiketten eller vilkas färdiga etiketter kompletteras delvis på verksamhetsstället. Förteckna de produktgrupper som etiketteras i verksamhetsstället.

Anteckna vilka kompletterande anteckningar görs på produkter. De kan vara till exempel i viner eller öl antecknade allergenbeteckningar på finska och svenska. Varningspåskrifter är också till exempel varningar om produktens höga koffeinhalt eller om glycyrrhizinsyra som drycken innehåller. Förteckna varningspåskrifter som ni har gjort. Förteckna också andra påskrifter som ni har gjort. Förvara modellerna av etiketterna som ni har gjort samt de skilda anvisningarna om förpackningspåskrifter som bilaga i egenkontrollplanen.

Med lagrets FiFo-princip menas att de produkter som har inköpts först också lämnar lagret först. Anteckna om man i verksamhetsställets lageromsättning följer denna princip. Anteckna hur ofta produkternas minsta hållbarhetstid kontrolleras. Minsta hållbarhetstiden är obligatorisk i andra produkters förpackningspåskrifter förutom i vin, starkt vin, smaksatt vin och motsvarande produkter. Påskriften förutsätts ändå inte för produkter som innehåller mer än 10 volymprocent alkohol.

1.2. Mottagning och transport av drycker

Anteckna hur produkterna transporteras till verksamhetsstället. Nämna eventuellt/eventuella transportfirma/-firmor. Anteckna också hur produkternas transport från verksamhetsstället har ordnats.

Partihandlaren ansvarar för produkternas kvalitet och förpackningspåskrifter samt för att de fyller de krav som har ställts för dem. Anteckna vilka saker kontrolleras av produkterna som mottas i verksamhetsstället. Ifall produkternas lagring köps som en tjänst av en annan verksamhetsidkare, antecknas i egenkontrollplanen vem som ansvarar för kontroll av förpackningspåskrifter. Om man i samma lastutrymme transporterar produkter med olika krav på temperatur, skall temperaturen motsvara temperaturen av den produktgrupp som kräver den lägsta temperaturen. Om transporttemperaturen av de produkter (t.ex. hembryggt öl) som kräver specialtemperatur kontrolleras, anteckna kontrolltäthet. Anteckningarna av temperaturuppföljning görs på en separat uppföljningsblankett.

Dnr 741/99/2011

12.12.2014

För att försäkra spårbarheten vid eventuella tillbakadraganden av produkterna är partiets nummer en obligatorisk förpackningspåskrift i alla produktgrupper. Partiets nummer kan ersättas med påskrift om den minsta hållbarhetstiden om den har angivits i formen ddmmåå. Eventuella separata anvisningar om mottagningskontroll skall bifogas egenkontrollsplänen.

Anteckna vilka åtgärder orsakas av ett bristfälligt eller felaktigt dryckesparti. För separat bok över felaktiga och bristfälliga partier samt korrigeringsåtgärder som vidtagits.

1.3. Provtagning

Partihandlaren kan beställa kemiska, mikrobiologiska och sensoriska undersökningar för att försäkra kvaliteten och sammansättningen av de produkter som han eller hon säljer. Prov kan tas regelbundet eller som stickprov och kan gälla till exempel en viss produktgrupp, tillverkningsland eller tillverkare. Ytterligare kan man beställa ytrenhetsprov (som nämns vid punkt 5) i verksamhetsstället. Undersökningens resultat skall förvaras i samband med egenkontrollsplänen. Och på samma sätt också resultaten av de prov som har tagits av myndigheterna.

1.4. Kylutrymmen

Kvaliteten av vissa alkoholdrycker förutsätter en viss förvaringstemperatur (till exempel bryggeriprodukter). Anteckna här tätheten av temperaturuppföljningen i lager och separata kylutrymmen samt avfrostningen och rengöringen av kylapparater. Anteckningarna av temperaturuppföljning görs på en separat uppföljningsblankett.

1.5. Hygien

Renheten av lokalerna skall kontrolleras regelbundet. Som hjälpmedel vid kontroll kan man använda ytrenhetsprov. De tvättmedel som används vid städning skall vara lämpliga för rengöring av livsmedelslokaler. Meddelanden om brukssäkerhet av rengörings- och desinficeringsmedel skall bifogas egenkontrollsplänen.

Utarbeta en städningsplan som omfattar alla föremål och apparater som skall städas. Städningstätheten skall planeras enligt verksamheten. Om städningen sköts av en främmande aktör, anteckna vem som utför städningen. Bifoga verksamhetsställets städningsplan i egenkontrollsplänen.

Returkärnen får inte orsaka någon hygienrisk för produkter som säljs. De får inte förvaras i samma lagerutrymmen med alkoholdryckerna. Anteckna hur förvaringen och istandsättningen har ordnats.

Anteckna avfallshanteringen som verksamhetsstället omfattas av eller, om man själv tar hand om avfall, utreda avfallshanteringen (placering, tömning och rengöring av sopcontainrar).

Dnr 741/99/2011

12.12.2014

Skadedjursbekämpning baseras på bra verksamhetshygien. Skadedjur som eventuellt observerats på verksamhetsstället samt deras bekämpning skall bokföras. Anteckningarna skall förvaras som bilaga i egenkontrollplanen.

1.6. Problemsituationer

Man skall föra bok över kundklagomål, problemsituationer som man själv eller myndigheterna observerat i verksamheten samt åtgärder som vidtagits på grund av dem. Tillbakadragnings-, anmälnings- och informationsanvisning för partihandlare för sådana situationer där man upptäcker att produkten kan orsaka hälsorisk för konsumenter eller produkten inte är lämplig som livsmedel, har utfärdats separat enligt denna anvisning. Anvisningen skall förvaras som bilaga i egenkontrollplanen.

1.7. Uppdatering

Alla anställda i ett verksamhetsställe skall ha tillgång till en uppdaterad egenkontrollplan. Därtill skall den på begäran visas för myndigheterna. Planens omfattning, riktighet samt tidsenlighet skall kontrolleras regelbundet och planen skall uppdateras vid behov (t.ex. då lagstiftningen eller verksamhetssätten förändras). Hela personalen, också tillfälligt anställda, skall utbildas i egenkontroll och inskolos på nytt då det blir förändringar i planen.

2. Tillbakadragande och anmälan till myndigheter och konsumenter

Om partihandlaren har skäl att misstänka att den alkoholdryck som den importerar eller distribuerar inte uppfyller kraven på livsmedelssäkerhet, skall partihandlaren omedelbart starta processen för att dra ut den ifrågasatta produkten ur marknaden och anmäla detta till Valvira. Om drycken har redan köpts av konsumenter, skall partihandlaren på ett effektivt och exakt sätt informera konsumenter om orsaken till tillbakadragandet eller vid behov försäkra att de produkter som levererats till konsumenter, returneras om andra åtgärder inte räcker till att nå hälsoskydd på hög nivå.

Aktörens skyldigheter när produkten inte uppfyller kraven på livsmedelssäkerhet och när produkten redan levererats till konsumenter, är

1. att dra livsmedlet ut ur marknaden (tillbakadragande),
2. att informera tillsynsmyndigheter (Valvira) om tillbakadragandet: samt
3. informera konsumenter om produktens fel och om orsaken till tillbakadragandet samt om sättet att returnera produkten (t.ex. returnering till inköpsstället).

Dnr 741/99/2011

12.12.2014

2.1 Tillbakadragande

Aktören skall själv bedöma den risk som orsakas av intagning av ett icke-säkert livsmedel. Vid bedömning skall man ta hänsyn till försiktighetsprincipen och bedöma risken enligt den värsta möjligheten. Myndighetens uppgift är att bedöma den riskbedömning som har gjorts och samarbeta med aktörerna.

Till exempel produktens mikrobiologiska kontamination eller att man inte meddelar att produkten innehåller en ingrediens som orsakar överkänslighet är orsaker på grund av vilka produkten vanligen måste dras ut ur marknaden. Man kan också vara tvungen att dra ut produkter ur marknaden till exempel på grund av höga halter av främmande ämnen, förseelser mot bestämmelser om tillsatssämnen och seriösa sammansättningsfel. Då försäkras Valvira i samband med kontrollbesök att tillbakadragandet har genomförts och startar vid behov åtgärder för att avlägsna produkterna från butiker och serveringsställen.

Aktören inom livsmedelsbranschen ansvarar för returnering, korrigerande eller förstörande av produkter som har dragits ut ur marknaden. Beroende av felet kan produkterna förändras så att de följer bestämmelser (t.ex. anmärkning av en ingrediens som förorsakar överkänslighet), användas för något annat ändamål än livsmedel eller förstörs.

2.2. Anmälning till myndigheter

Aktören skall omedelbart informera Valvira om tillbakadragandet (tfn.0295 209 111 (växel), e-post alkoholi@valvira.fi) och lämna in en ifylld blankett om tillbakadragande.

Ämbetsverket tar ställning till tillräckligheten av det planerade tillbakadragandet. I fall ämbetsverket bedömer att felet förutsätter omedelbara åtgärder av myndigheter, utarbetar ämbetsverket ett meddelande som publiceras på ämbetsverkets webbsida. Ämbetsverket beslutar också om man informerar andra EU-länder via det snabba RASFF-alarmsystemet gällande för livsmedel och foder.

2.3. Informerande av konsumenter

För att förebygga risker som kan orsakas för konsumenter skall aktören publicera en tidningsannons samt utarbeta ett meddelande för Finska Notisbyrån (redaktion@fnb.fi). I meddelandet och i tidningsannonsen berättar man vilken produkt och vilket produktparti det är fråga om samt om felet i produkten. Om det är fråga om en produkt som marknadsförs i hela Finland, publiceras meddelandet i landets största finsk- och svenskspråkiga tidningar. Om produkten marknadsförs endast på ett visst område, används dessa områdes tidningar. I anmälan om tillbakadragandet skall aktören ge ämbetsverket en utredning av hur företaget tänker sköta informationen av konsumenterna på ett effektivt och exakt sätt.

Dnr 741/99/2011

12.12.2014

2.4 Exempel på partihandlares anmälan om en felaktig alkoholdryck till Valvira.

Glasskärvor i X-öflaskor	
Produkt	<i>X-öl, alkoholhalt 4,7 volymprocent, 0,33 liter flaska</i>
Minsta hållbarhetstid	<i>30.6.2015</i>
Partiets beteckning	<i>Samma som minsta hållbarhetstid</i>
Tillverkare	<i>Firma Ab</i>
Var är produkten på marknaden	<i>I Z-kedjas butiker i hela landet samt i restauranger på Tammerfors området (namnen på restauranger K, L, M)</i>
Fel	<i>Under tillverkning har glasskärvor kommit i produkten.</i>
Åtgärder	<i>Firma Ab har startat processen för att tillbakadra produkten och publicerat ett pressmeddelande om saken (tidningarna A och O). Därtill informeras konsumenter med ett avgiftsbelagt meddelande.</i>
Kundretourneringar	<i>Man ber konsumenter som har köpt produkter att returnera produkterna till adress Firma Ab, X-gata 2, 12345 Ort. Inköpet gottgörs.</i>
Tilläggsuppgifter	<i>Produktchef YY, telefon (012) 345 678</i>

Tilläggsuppgifter alkoholi@valvira.fi

Jussi Holmalahti

Direktör

Jussi Holmalahti

Markku Keskimäki

Överinspektör

Markku Keskimäki

Egenkontrollplan för partihandlare

Tillståndsnummer	Verksamhetsställets nummer	Inkomstdag	Dnr
------------------	----------------------------	------------	-----

TILLSTÅNDSHAVARE

Tillståndshavare		fo-nummer
Verksamhetsställets namn		
Verksamhetsställets address	Postnummer	Postanstalt
Ansvarsperson 1 för egenkontroll	Telefon	Fax
E-post		
Ansvarsperson 2 för egenkontroll	Telefon	Fax
E-post		
Verksamhetsbeskrivning		

1. PRODUKTER

Produktgrupper som behandlas/lagras är

- öl
- viner, mousserande viner, starka viner
- fruktviner, cider
- destillerade alkoholdrycker
- dryckesblandningar tillverkade genom jäsnings
- andra dryckesblandningar
- alkoholdrycker som marknadsförs som ekologiskt producerade (Eko)
- förutom alkoholdrycker lagras också andra livsmedel i lagerutrymmen

Förpackningstyper är

- industriellt förpackade konsumentförpackningar
 - kärl avsedda för restaurangförsäljning (t. ex. kranöl och -cider)
 - förpackningar som etiketteras själv
- följande produkter etiketteras själv i lagret (t. ex. köksalkohol)

Följande kompletterande påskrifter gjordes på de produkter som etiketteras

- namn och/eller adress av tillverkare/den som låtit tillverka för sin räkning/försäljare/importör
- ingrediensförteckning
- ingredienser som orsakar överkänslighet, vilka? _____
- bästa före datum
- partinummer
- köksalkoholpåskrift
- förvaringsanvisning
- varningspåskrift, vilken? _____

- annat, vad? _____
- Vid försäljning av produkter följs FiFo-princip

Den minsta hållbarhetstiden av alkoholdrycker som säljs kontrolleras _____ ggr/mån.

2. MOTTAGNING OCH TRANSPORTERING AV DRYCKER

Drycker

- förs av en transportfirma, transportfirmans namn _____
- hämtas själv

Transport av drycker vid försäljning (hur/vart transporteras produkter?)

Följande saker kontrolleras då drycker mottas

- dokument, vilka _____
- förordning (EG) N:r 834/2007 dokumentation av ekologiska produkter
- utseende
- temperatur, hur ofta _____ ggr/vecka
- förpackningspåskrifter
- datumstämplingar
- partinummer
- annat, vad? _____

Åtgärder på grund av överlåtelsegranskningar (i fall de finns något att anmärka)

- om dokumenter är bristfälliga/felaktiga, informeras försäljaren
- om produktpartiet är bristfälligt/felaktigt informeras försäljaren
- om förpackningspåskrifterna är bristfälliga/felaktiga, korrigeras de för att motsvara bestämmelser om innan produkterna börjas sälja
- produkterna som har gått sönder lämnas för att vänta på granskning eller förflyttas till sopor
- annat, vad? _____

3. PROVTAGNING

- prov tas regelbundet av produkter
- prov tas inte

Vilka prov tas och hur ofta? _____

Vem tar prov? _____

Var undersöks proven? _____

Proven undersöks

- kemiskt
- mikrobiologiskt
- på annat sätt, hur? _____

4. KYL UTRYMMEN

Lagerutrymmets temperatur antecknas _____ ggr/mån.

Temperaturen i separata kylutrymmen antecknas _____ ggr/mån.

I samma bokföring antecknas också avfrostning och rengöring av kylapparater som utförs _____ ggr/år.

5. HYGIEN

För städningen ansvarar _____

Tvättmedel som används vid städning _____

separat städningsplan som bilaga

Städningsresultatet granskas

sensoriskt _____ ggr/mån

mikrobiologiskt _____ ggr/mån

Hur och var behandlas och förvaras returkärlen?

Avfallshantering i utrymmena

utrymmena omfattas av organiserad avfallshantering

sköts själv, hur? _____

var ligger lagrets sopcontainer? _____

Skadedjursbekämpning i företaget, förebyggande åtgärder:

6. PROBLEMSITUATIONER

kundklagomål antecknas och orsaken till klagomålet utreds samt korrigeras

korrigerande åtgärder nedtecknas i egenkontrollplanen

Åtgärder vid tillbakadragande:

7. UPPDATERING

Var förvaras dokument av egenkontroll (t. ex. egenkontrollplan, mättnings- och provtagningsresultat)?

När kontrolleras riktigheten av planen? _____ ggr/år

då verksamheten/lagstiftningen förändras.

Hur försäkras personalens insättning i egenkontrollplanen? _____

UNDERSKRIFT

Underskrift	
Namnförtydligande	Ort och datum

Uppdaterad 12.12.2014

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården
PB 210, 00531 Helsingfors Fågelviksgränden 4, 00530 Helsingfors

Telefon 0295 209 111
Fax 0295 209 702

www.valvira.fi
alkoholi@valvira.fi

Anmälan om tillbakadragande av alkoholdryck

Tillståndsnummer som anmälan gäller	Inkomstdag	Dnr
Anmälarens uppgifter	Företagets namn	
	Företagets kontaktperson i tillbakadragandearönden	
	E-post	
	Telefon	Fax

Produkt

Dryckens namn		
Produktnummer		
Produktgrupp		
Alkoholhalt och mängden innehåll		
Förpackningstyp		
Tillverkningsland		
Datummärkningar och bäst före-märkning		
Partinummer		
Beskrivning av försäljnings-förpackningen (bild av produkten som bilaga eller referens till aktörens/produktens internet-sidor)		
Tillverkare/importör och/eller annan ansvarig aktör i Finland samt kontaktinformation	Företagets namn	
	Besöksadress	
	Postnummer	Postanstalt
	Kontaktperson	
	E-post	
	Telefon	Fax

Fel i produkten

Beskrivning av fel	
Hur upptäcktes felet?	

Anmälan om tillbakadragande av alkoholdryck

Hur länge har den felaktiga produkten funnits på marknaden?	
Bedömning av mängden felaktiga produkter på marknaden	
Undersökningsresultat eller sammanställning som bilaga (vem har tagit proven och varifrån, vad har undersökts, resultat)	
Undersökningsresultaten skickas till Valvira	

Distibution av felaktig produkt

Vart har produkten sålts? (Område, butiks- eller restaurangskedja, o.d.)	
Finns produkten på marknaden i andra EU-länder? (Vilka länder, information om mängd, om sådan finns)	
Finns produkten på marknaden i länder utanför EU? (Vilka länder, information om mängd, om sådan finns)	

Tillbakadragningsåtgärder och informering

Genomförda eller planerade tillbakadragningsåtgärder (vem, vad, när)	
Genomförda eller planerade meddelanden till konsumenterna (tidningar, rapporter o.s.v.)	
Vad har man för avsikt att göra med de tillbakadragna produkterna?	

Konsumentklagomål

Har konsumentklagomål om produkten kommit in i samband med att felet upptäcktes eller tidigare? (När, om vad och hur många)	
---	--

Anmälan skickas till:
Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira
Tillstånds/alkoholnärings
PB 210, 00531 Helsingfors

Uppdaterad 10.4.2012